

[Transcript] Forklart / Ekstraavgave: Er dette kroken på døren for Moxnes?

Du har sikkert sett den videoen.

Rødtleder Bjørnar Moxnes i Brillebutikken på Gardemonn.

Vi ser at han prøver et par solbriller, ser seg i speilet, legger brillene på tralla.

Ja, jeg hadde jo med meg brillene, og så gikk vi for å spise.

Og så oppdagade jeg hva jeg hadde i Luma, og da ble jeg livredd.

Vi går, ble det kjent at partilederne tidligere i juni hadde blitt tatt for å stjele et par solbriller på Oslo Luftham.

Det er ikke en idiotisk panikkreaksjon, siden.

Det er en dysttatt turlig sak, og Bjørnar har drete på draget.

Hvordan kan en rødt politiker som kutiserer Luxus selv stjele et par solbriller?

Du hører på forklart fra Aftenposten, der vi i sommer går i dybden på minst to saker i uken.

I dag om hva Brilletyveriet vil betyr for Moxnes og partiet Rødt.

Det er onsdag 5. juli, og jeg heter Sjønnes Søholl.

Det er nesten helt uforståelig at Moxnes kan gjøre noe sånn en veldig sjøs.

En svært godt liktpolitiker som har fremstått ryddig og skikkelig onkle, og egentlig respektert i alle politiske leire.

Og så tar man en sånn type risiko å gjøre noe som er så pass nedre, vil jeg si, som å stjele fra en butik.

Men det som var spesielt var at han da ændret sin forklaring flere ganger.

Før forklaringen som kommentator Andreas Schløttvalg snakker om, har blitt brettet ut i flere runder.

Fredag for i uket så innrømmer Moxnes og Tattdøy.

Og det skal ha skjedd to uker tidligere.

Han sier at han hadde de på hovudet og glemte å betale for dem.

Så sent Fredag kveld så endres denne forklaringen.

Nå sier han at han fikk panikk da han opptaget at han hadde med seg brillene, at han tok av lappen og la brillene i begge sin.

Og så er det noe som har vært gjennom.

Nå fikk han opptaget at han hadde med seg brillene, at han tok av lappen og la brillene i begge sin.

Og manda denne uken så publicerer vege og overvåkningsvideoen, da man ser Moxnes legge brillene på tralla og så i jakkelommen.

Når hele håndteringen her tegner et bilde av en fyr som gang på gang gjør dårlige vurderinger som nesten ikke man kan skjønne hvorfor han gjør.

En ting er å gjøre en feil i et øyeblikkdommet og gjøre noen valg som man kan anget på senere.

Men når han først velger å bakatilisere denne saken og så fremstille saken hele tiden litt bedre for sin egen del,

og det andre beviset saken tyder på, så er man jo i feil med å gjøre den klassiske tabben når man skal håndtere kriser.

Og det er at man forsøker å holde ting skjult så lenge som mulig, og da blir man gjerne drevet fra skansetidskanset som Moxnes er blitt i denne saken.

Før solbrillesakken fylgte landets aviser var Bjørnar Moxnes politikerne med en uvanlig veldig karriere.

Han er 41 år og bor på Nordstrand i Oslo, hvor han også har vokst opp.

Han har vært ledig for Rød og ungdom, og i 2012 blir han partileder i Rød.

[Transcript] Forklart / Ekstrautgave: Er dette kroken på døren for Moxnes?

Rød ble stiftet til 2007 som en sammensloing av de to gamle venstre siderpartiene Rød Valgallianse og AKP som var kommunistpartiet, og det tradisjonelt hadde ligget mye tottene på hverandre, og det var et rote loft av et politisk parti. Alle hadde vært sin kjepest. De var veldig glad i å diskutere politisk teori og marxisme og kommunisme,

og kanskje ikke evne så mye å forholde seg til virkeligheten.

Moksnes er blant annet kjent for rikingsafari på Oslo Vest. Der var målet å belyse de store inntektsforskjellene i Oslo.

Vi skal innholde det område i Oslo, og Norge der det bor flest miradær i.

Han har kritisert politikere som utnyttet reuseordninger.

Det må være like for loven. Rød bad derfor presidentskapet og politi anmeldet denne stortingsrepresentanten.

Og han var partiledern som klarte å få nat- og motstanderne i rødt, med på å støtte våpenhjelp til Ukraina.

Bjørnar Moksnes nesten egen endi har forandret rødt fra å være et ganske gammeldags og tradisjonelt ytre- og venstre parti,

med veldig stor interesse for teori, for å støtte de alle undertykte folkeslags-røttmessige kamp overallt på kloden, trevliget mer moderne venstre parti som vi kjenner om fra flere andre land.

For eksempel var ikke rødt så veldig interessert i makt, så det å få en flytelse for Bjørnar Moksnes inntokpartileder-rollen.

Og det har vært en del av en sådan modernisering.

Og man finner også kampsaker som gjerne handler om nasjonale forhold og forrøsttel.

Så har det vært veldig viktig med økonomi, sosiale forskjeller og kampen for å bevare og utvide veldfænst av staten,

som jo har fenget velgerne og som kanskje har større potensialen, for eksempel støtte til kurdernes eller palestinerne kamp.

I 2021 gjorde partiet sitt beste valg noen senere.

Og rødt fikk en otte representanter på Stortinget.

Rødt i 2021 ble jo da det første partiet siden sparegrensen ble innført til å bryte den.

Og så etter valget så har det jo satt et veldig tydelig preg på norsk politikk,

som et kraftfullt opposisjonsparti som utfordrer regjeringen fra venstre og preger, for eksempel hele strømdebatten.

Og de har fått i veldig mange flinke Stortingspolitikere, sånn at egentlig så kan du si at rødt har vært en slags tiårs sammenhengende succeshistoria under Bjørn og Maxnes.

Men kan denne solbrilisaken nå bli kroken på døra for partiet der?

Etter 13 år som pilot, hoppet Kristine Lørang boksta av litt alt inne.

Fulgte grunde drømmen og startet bastuppedriften Kuk Oslo, og i dag kan hun skilte med 9 bastur og 32 ansatte.

Reinskap er ikke det jeg er best på, så for meg er det opplagt at vi skal hjelpe her.

Vi har en regnskapsfører som forstår vår bransje, og de hjelper oss å ta i bruk automatiseringen og alle de smarte løsningen som finnes i regnskapsprogrammet TripleTex.

Vi har brukt TripleTex sin oppstart, og kan genuint anbefale det til andre.

Nå kan du prøve det veldig fleksible regnskapsprogrammet TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex enn nå gratis.

[Transcript] Forklart / Ekstraavgave: Er dette kroken på døren for Moxnes?

Andreas Slettvann, hvordan kan en partileder som kritiserer luksus selv stjele på hugg og bossbriller?

Det er jo en slags ironi i det at det er relativt dyre solbriller som er gjenstand som er stjålet her. Men jeg tror rødt selv vil egentlig ikke oppfattes som en sånn spesielt moraliserende parti, men de blir jo det fordi de er veldig raskelig å kritisere misbruk av gode rådløsnivåer til politikere og spesial ordninger for maktmensker.

Samtidig så har de forsøkt å ikke ta rollen som moralens vokter når det kommer til personlig moral, og de er jo mer opptatt av at det ikke skal lønne seg å flytte til Schweiz enn å kritisere rikingen som flytter litt for å si det er forsiktig.

Men dette er en vanskelig balansegang for rødt for mange vil jo oppfattes parti som er veldig moralistisk.

På en treste konferanse i helgen så forteller Bjørna Moksnes om hvordan han reagerte da han ble konfrontert av en vakt på Gardemonnd.

Altså da det kom til vekter, som sa, om jeg hadde brillene, så ble jeg helt langslott, altså helt perplex. Da jeg var her i brillene, så stod han ned av brillene, og så gav jeg dem til ham.

Men jeg ble altså, det var, det var. Det ble flestøyblikk i mitt liv, og det føles som et takeras.

Og det var så dumt at jeg skulle ønske jeg kunne synke i ordet, også her og nå.

Det som er litt spesielt med rødt, er at de har en som parti-kultur hvor grasrota kanskje er litt ekstra viktig.

Og de vil ikke finne seg i at toppenes på en måte skal veta en tillitt hvis ikke grasrota er helt enig.

Sånn at det er fortsatt litt sånn usikkert hvis ballen begynner å rulle.

Vi har allerede hatt noen enkelt meddel med rundt omkring i landet som har sagt at han bør trekke seg.

Hvis det kommer mange oppfordringer helt mennfra, så kan nok dynamikken fort tilse at moksnes bør trekke seg.

Og hvordan reagerer velgerne på dette?

Om dette vil ha stor påvirkning på rødtsoptslutning, det gjenstår jo det.

Men det virker jo som de fleste utenfor partiet oppfatter dette som en heldig tyderisak.

Og denne overvåkingsvideoen som ble publicert mandag kveld, så kan jo alle gå inn og gjøre seg opp sin egen mening.

Og i hvert fall de som fra før av trodde at han bevist hadde tatt disse solbrillene,

de virker styrket i troene utfra sånn deserret på sosiale medier rettkant.

Solbrill historien har vært topp sak i Norges størsta viser.

På sosiale medier blir partiet leder en latteligg jord.

Og rett kolleger sier at det ser mest tenkelig ut.

Mimir Kristiansson forteller at det var smertefullt å se videoen, men han har fortsatt tillitt til Moksnes.

I etterkant har Moksnes betalt både for brillene og et foreleg på 3000 kroner.

Men nå gjenstår du å se hvilke konsekvenser dette vil få på sikt.

Det er ingen helt som vet hva dette vil bli typ for rett.

Det er jo helt oppvartet å sette partiet. Det er kanskje også partiet dårlig lys.

Men samtidig har landstyret møte uttrykt unison til litt mandakvæl.

Så dukket denne overvåkingsvideoen opp om det på en måte setter saken i ett lys som ikke var kjent fra før for landstyret.

[Transcript] Forklart / Ekstrautgave: Er dette kroken på døren for Moxnes?

Det vet man jo ikke. Så dette er en sak som fortsatt er under utvikling.

Det er på en måte det interessant politiske spørsmålet.

Det er jo om han kan fortsette som rettleider, eller om han måtte trekke seg, eller om han kommer til å trekke seg selv.

Og her nå så er det vanskelig å spå.

Hvordan skal rett klare seg da, uten hans som partileder?

Nei, han har vært partileder veldig lenge.

Som jo på en måte gjør det rart å skulle se for se noen andre.

Men på en annen side skal han jo følelgesiden gi seg uansett.

Og selv om noe ingen er helt umiddelbart klare for et lederskifte, så er det mange flinke folk.

De har en bredde av kandidater, og de har ikke noen sånn store politiske uløst floker noe heller.

I en grunn til at Bjørn Måksnes fortsatte på landsmøte i år, var jeg volentant at han skulle løse denne våpen støttesaken, som han klarte.

Og på mange måter kan du si at hans prosjekt er egentlig fullent nå med å ha fått parti over sparegrensen,

og til å bli en ekte maktsøkende aktør i norsk politikk.

Det er jo ikke første gang politikere dummer seg ut.

I 2001 bulket selvestigen Stoltenberg en bil og stakka.

Og Erna Solberg hun brød sine egne koronaregler da hun feiret bursdag med familien sin på Jajlo.

Og den siste tiden så både Tonje Brenna og Annette Trettebergstuen fra Arbeiderpartiet innrømmet at de ga verv til gode venner.

Samtidig er denne saken annerledes.

Man kan jo si isolert sett at det å naske med seg nå fra en butikk, selv om det koster litt over tusen kroner,

det er jo ikke en veldig alvorlig sak.

Spør du meg, men jeg tror samtidig det er noe med å stjele.

Det er en sånn grunnleggende moralsk norm som har fullt samfunnet helt siden de ti bud i Bibelen, men det er kanskje endeljøngre enn det, det er litt mye å snike på trikken er noe annet eller å bryte en koronaregel.

Og det gjør nok kanskje at det smeller ekstra mye av at det er så pass tradisjonelt normbrudd.

Så tror jeg også at det er sånn at det er mindre aksept for sånn en normbrudd fra makpersjoner enn før.

Jeg tror ikke Jens Stoltenberg ville komme ut så lett fra det i dag, hvis han hadde krasj en bil og ikke gjort opp for seg.

Og i tillegg så har du det gjerne, i dag er det jo stort sett dokumentasjon på veldig mye ting.

Det hadde vært lett å se for seg en annen firmen, smart telefon, filmer det.

Og da er klart at da blir effekten også i offentligheten mye sterkere.

Nå er Moxnes sykemelt. Kan han komme tilbake etter dette?

Ja, det er jo det alle lur på og det er vanskelig å si nå.

Hvis han blir skittende så er det selvfølgelig et ulempe å ha denne saken hengende ved seg.

Den vil jo forfølge ham og partiet i en god stund framover.

Det er ikke så lenge til valgkampen setter igang, og man kan se for seg hint og konfrontering til alt som denne saken innebærer i den valgkampen.

Det er klart det er plagsomt å trekke opp merksheten fra andre ting.

[Transcript] Forklart / Ekstraavgave: Er dette kroken på døren for Moxnes?

Men det er jo ikke sikkert at det er avgjørende for hva folk stemmer at det er super skadelig for partiet heller.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten. Det var Andreas Slettholm som forklarte deg Moxnes sin historie og hva som kommer til å skje med ham nå.

Lydende hørte er fra NRK, VGTV og Stortinget. Denne episoden har laget å gjenn i følelen Olav Eggesvik og meg Synneser Hol.

Resten av forklart er Anders Weberg.